

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 36
van **KATJA VERHEYEN**
datum: 12 oktober 2020

aan **WOUTER BEKE**
VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBESTRIJDING

Welzijnsgegevens - Uitwisseling tussen de verschillende beleidsniveaus

De Vlaamse overheid beschikt over heel wat socio-economische gegevens van de Vlaming. Socio-economische gegevens die ons in staat stellen om algemene tendensen in de Vlaamse samenleving waar te nemen, alsook geïndividualiseerde gegevens om beleid op maat te voeren. Bijvoorbeeld geïndividualiseerde gegevens van burgers die nog niet op de radar van de lokale besturen zijn verschenen. Maar ook omgekeerd beschikken de lokale besturen vanwege hun nabijheid bij kwetsbare burgers vaak ook over gegevens die voor het Vlaamse niveau bruikbaar kunnen zijn.

1. Hoe evalueert de minister de bestaande gegevensuitwisseling en -doorstroming, zowel intern binnen het niveau van de Vlaamse overheid als extern met de lokale besturen en grote welzijnsverenigingen?
2. Welke algemene gegevensbeschermingsmaatregelen worden daarbij genomen?
3. Hoe evalueert de minister de administratieve last voor gemeenten en steden om bruikbare gegevens te verkrijgen?
4. Wat is de laatste stand van zaken omtrent het beschikbaar maken van de gegevens van Kind en Gezin in het kader van lokale armoedebestrijdingsinitiatieven?
5. Plant de minister deze legislatuur nog grote initiatieven om de beschikbare welzijnsgegevens beter te ontsluiten?

ANTWOORD

op vraag nr. 36 van 12 oktober 2020

van **KATJA VERHEYEN**

1. Gegevensdeling binnen het niveau van de Vlaamse overheid betekent zeker een meerwaarde vermits op die manier dezelfde gegevens niet meer opnieuw bij de burger dienen te worden opgevraagd. Er dient hierbij natuurlijk wel rekening te worden gehouden dat dit gebeurt binnen het bestaande wettelijke kader en dat daarbij alle regels die betrekking hebben op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer bij de verwerking van persoonsgegevens worden nageleefd. Externe gegevensuitwisseling tussen de Vlaamse overheid en de lokale besturen en de grote welzijnsactoren staat momenteel nog in zijn kinderschoenen. Binnen het kader van het decreet lokaal sociaal beleid wordt wel onderzocht hoe een meer structurele toeleiding van kwetsbare personen naar het geïntegreerd breed onthaal mogelijk kan worden gemaakt indien de Vlaamse overheid hiervoor over relevante gegevens beschikt.
2. Wanneer aan gegevensuitwisseling wordt gedaan binnen de Vlaamse overheid wordt deze uitwisseling op 2 mogelijke manieren tot stand gebracht. De afnemer wordt klant van een Magda gegevensstroom d.m.v. een machtiging/beraadslaging of er wordt een protocol tot gegevensuitwisseling afgesloten tussen de agentschappen. Bij beide opties moet er een juridische basis zijn om de gegevens uit te wisselen waarin wordt toegelicht waarom en op welke basis er tot gegevensuitwisseling wordt gekomen (rechtmatigheid en doelbinding van de uitwisseling). Daarnaast moet deze uitwisseling ook minimaal (enkel de gegevens die nodig zijn mogen uitgewisseld worden) en proportioneel (de verwerking moet redelijk zijn voor het bereiken van het doel) zijn. Op deze manier wordt gegarandeerd dat de gegevens enkel terecht komen bij een agentschap die deze nodig heeft.
3. Daarnaast treft de Vlaamse Dienstenintegrator alle passende technische en organisatorische maatregelen om het beveiligingsniveau van de verwerking te waarborgen, hierbij rekening houdende met de stand van de techniek, de uitvoeringskosten, alsook met de aard, de omvang, de context en de verwerkingsdoeleinden en de qua waarschijnlijkheid en ernst uiteenlopende risico's voor de rechten en vrijheden van personen. (verwerkingscharter VDI) Wanneer de uitwisseling niet gebeurt met tussenkomst van de VDI moet in het protocol overeengekomen worden op welke beveiligde manier de gegevens gedeeld zullen worden. Zo wordt naast de juridische grondslag ook de veilige manier van gegevensdeling gegarandeerd.

Tot slot ontlenen de betrokkenen, op basis van de AVG, nog verschillende rechten: het recht om geïnformeerd te zijn, recht om hun gegevens te verbeteren, recht om gegevens te wissen,...

Ook bij gegevensuitwisseling met externe partijen moet aan bovenstaande juridische en technische vereisten voldaan worden. Zo wordt er voor de uitwisseling van de gegevens vanuit Opgroeien met de lokale besturen gewerkt met een protocol tot gegevensuitwisseling. In dit protocol worden 2 mogelijkheden tot het uitwisselen van de gegevens aangereikt (via een sftp - server of via geëncrypteerde mail).

4. Indien gemeenten willen ingaan op het aanbod vanuit Opgroeien regie om te kunnen beschikken over de gegevens van de kinderen en begunstigten die een sociale toeslag krijgen moeten zij een aantal formaliteiten in orde brengen en overmaken aan Opgroeien regie.

Opgroeien regie heeft reeds voorzien in een protocol waarin de essentiële aspecten van de gegevensdeling zijn ingevuld. De gemeenten moeten dit verder aanvullen voor hun lokaal bestuur, meer specifiek hoe men de verkregen gegevens verder zal aanwenden met een beschrijving van het specifieke financiële scenario. Daarnaast moet de beoogde financiële tegemoetkoming geregeld worden in een besluit van het college van burgemeester en schepenen en vast bureau van "ontvangende instanties", waarin staat dat als criterium voor kinderarmoede geopteerd wordt voor de sociale toeslag. Het aangevulde protocol en besluit moeten vervolgens worden overgemaakt aan Opgroeien regie voor advies en ondertekening.

Voor de eigenlijke gegevensdeling moet het lokaal bestuur een versleuteld excelbestand overmaken waarin de INSZ -nummers opgenomen zijn van de kinderen (0 tot 25 jaar) die gedomicilieerd zijn in de betreffende gemeente en waarvan het lokaal bestuur gegevens wil ontvangen. Deze uitwisseling gebeurt via een sftp -server of via geëncrypteerde mail. De sleutel tot dit beveiligde bestand wordt uitgewisseld tussen de DPO's van het lokaal bestuur en Opgroeien regie. Vervolgens is het aan het lokaal bestuur om de verkregen gegevens van de begunstigten te filteren op hun gemeente, en te verrijken met de nodige persoonsgegevens teneinde de financiële tegemoetkoming toe te kennen. Het lokaal bestuur vernietigt het excelbestand zodra dit bestand irrelevant is voor verdere verwerking en validatie.

Tot slot moet het lokaal bestuur voldoen aan de algemene vereisten van de AVG: beschikken over een veiligheidsbeleid met een veiligheidsplan; een functionaris gegevensbescherming hebben die een advies aflevert over het protocol; de bekomen en verwerkte gegevens opnemen in het verwerkingsregister; voldoen aan de informatieplicht door de betrokken burgers op de hoogte te brengen van deze gegevensdeling.

De administratieve last voor gemeenten en steden is dus beperkt tot het aanvullen van het voorbereide protocol, het opmaken van een besluit en het opstellen, overmaken en filteren van de lijst met INSZ-nummers.

Vanuit Opgroeien regie werd het protocol reeds op voorhand opgemaakt en afgestemd met de Vlaamse vereniging van steden en gemeenten. Daarnaast werd er een interne procedure opgezet zodat de verschillende aanvragen tot gegevensdeling konden beantwoord en behandeld worden. Tot slot werden ook afspraken gemaakt om de verschillende data te verzamelen en op een veilige manier ter beschikking te stellen van de gemeenten.

5. In het kader van de coronacrisis, heeft de Vlaamse Regering in juni 45 miljoen uitgetrokken om de meest kwetsbaren extra te ondersteunen. Ook steden en gemeenten kregen een deel van dit geld voor lokale armoede-initiatieven. Veel van deze initiatieven zijn gericht op het ondersteunen van gezinnen en kunnen dus gelinkt worden met de voorwaarden die recht geven op een of meerdere toelagen van het Groeipakket, zoals bijvoorbeeld de sociale toeslag, de zorgtoeslag of de schooltoeslag.

Daarom onderzochten de agentschappen Opgroeien en Uitbetaling Groeipakket hoe gegevens over kwetsbare gezinnen veilig uitgewisseld kunnen worden met lokale besturen. Met deze gegevens kunnen de lokale besturen een gericht, lokaal gezinsbeleid voeren in het kader van de Covid-19-maatregelen. Lokale besturen kunnen deze kwetsbare gezinnen dan een financiële tegemoetkoming toekennen.

Lokale besturen kunnen op twee verschillende manieren een beroep doen op Opgroeien en Agentschap Uitbetaling Groeipakket om kwetsbare gezinnen in hun stad of gemeente te bereiken.

Methode 1: steden en gemeenten krijgen zelf de gegevens

Om deze gegevensmededeling tussen Opgroeien en de lokale besturen mogelijk te maken moet er een protocol gesloten worden tussen Opgroeien en het betrokken lokaal bestuur. Opgroeien bezorgt dan eenmalig aan het betrokken lokaal bestuur een lijst van de gezinnen die een Groeipakket ontvangen waar ook een sociale toeslag deel van uitmaakt. De meegedeelde gegevens geven aan welke rechtgevende kinderen recht hebben gegeven op een sociale toeslag vanaf 1 maart 2020 en wie aangewezen is als begunstigden voor sociale toeslag van deze rechtgevende kinderen. De lokale besturen mogen deze gegevens enkel gebruiken om een automatische, financiële tegemoetkoming aan kwetsbare inwoners te voorzien in het kader van de COVID-19-crisis.

Methode 2: Agentschap Uitbetaling Groeipakket contacteert kwetsbare gezinnen met aanbod gemeente

Op vraag van het lokaal bestuur contacteert Agentschap Uitbetaling Groeipakket kwetsbare gezinnen met de boodschap dat zij in aanmerking komen voor een financiële ondersteuning. Om de toelage, korting of dienstverlening aan te vragen wordt de betrokkene doorverwezen naar zijn stad of gemeente. Het gezin beslist zelf of het ingaat op het aanbod van de gemeente.

6. In het kader van een structurele toeleiding van gezinnen met kinderen geboren in kansarmoede in functie van het vroegtijdig en maximaal ondersteunen van deze gezinnen en kinderen moet er omwille van het beroepsgeheim en privacy redenen een samenwerkingsovereenkomst worden afgesloten met de lokale Sociaal Huizen (O.C.M.W). Deze samenwerkingsovereenkomst schets de hulpverlenings- en juridische contouren waarbinnen gezinnen kunnen toegeleid worden en welke de noodzakelijke randvoorwaarden zijn in het kader van het beroepsgeheim. Het is de ambitie om begin 2021 deze oefening op te starten. Het nodige juridische voorbereidend werk wordt uitgevoerd in de komende maanden.

Wat gegevensuitwisseling vanuit het Groeipakket betreft, willen we een structurele manier opzetten om vanuit de gegevens van het Groeipakket een gebruiksvriendelijke manier te ontwikkelen om deze te delen met lokale besturen die hier behoefte naar hebben, vanuit hun taken vanuit het lokaal sociaal beleid. We doen dit vanuit een duidelijk inhoudelijk kader, dat we opmaken in 2021.